

**De Iure Ac Potestate Romanorvm Pontificvm,
Imperatorvm, Regum ac Episcoporum**

Alvarez Guerrero, Alfonso

Coloniae Agrippinae, 1586

VD16 A 2069

De Imperatore, & eius authoritate. cap. Iv.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63477](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-63477)

& principes alios excellere debent, tanto ardenter decet eos diuinam gratiam postulare. In hoc ergo eliditur Philosophorum elatio volentium, quod ex puris naturalibus possemus omnia mala vitare, & perfectam bonitatem acquirere. & de hoc vide supra in sermone Episcopali. ca. I. Et decet regem esse prudentem, quia prudentia est respetu agibiliū. Sed nullus potest esse prudens, nisi sit bonus, & habeat voluntatem rectam; quia est recta ratio agibiliū. & prudentia est virtus intellectualis directiva virtutum moralium; quia per prudentiam recte diriguntur in bonum finem, in quem inclinant virtutes morales. Et partes prudentiae sunt octo. Memoria, prouidentia, intellectus, ratio, solertia, docilitas, experientia, & cautio. & ille dicitur esse prudens, qui est sufficiens dirigere se, & alios in aliqua bona, sive in aliquos bonos fines. Rex ergo prudens maiorem partem vita sua debet expendere in cogitando, quae possunt esse regno suo utilia; quod non sic intelligendum est, ut nullas recreaciones corporales habere debeat; Sed debet eis adeo moderate uti, ut non impediatur in regimine regni sui. Nam semper debent suum regimēn conformati regimini retroacto, sub quo regnū tutius, & melius regebatur. de hoc vide doctissimum Aegidium Romanū in libro de regimine principum, in ij. parte libri. j. vbi multa videbis.

DE IMPERATORE. ET EIVS AV-
thoritate. Cap. LV.

S V M M A R I V M.

- 1 Quae & quot requirantur, ad hoc ut quis dicatur bene regere.
- 2 Quot & quibus modis probari possunt, Imperium esse a Deo.
- 3 Romanorum Imperator, vniuersalis Christianorum dominus seu protector est. & hoc ratione protectionis & iurisdictionis. Iesus enim est leges condere, tollere, ac corriger. Item dicitur pater & anima legum, ac etiam lex animata in terris, & n. 4.
- 5 Deo excepto ac eius vicario, scilicet, Domino Papa, Imperator communis hominum pater dicitur.

Aaa 5

6 Papa

- 6 Papa ubique habet plenam ac liberam dispositionem beneficiorum.
- 7 Imperator utrum facultatem habeat, tollendi ius alteri quatum.
- 8 Vbi Imperator, ibi nobilium multitudine presumitur.
- 9 Virum Imperator, possit sine culpa vassallum feudo primare, non missive.
- 10 In qualibet Alemania ecclesia, Imperatori potestas data est, non canonicum recipi facere.
- 11 Rex Francie virum Imperatorem recognoscet.
- 12 Hispanie Reges subsint in Imperio.

D Juristam pertinet inuestigare, quis modus regendi sit melior, ita Bar. in tra. de regimine ciuitatis in princ. Hoc præmislo; Monarchia, seu vnius Regis regimen est optimum, coquod ibi perfectissime vnitatis reperitur. Sed in quo libet bene regente tria requiruntur. Primo, perfecta ratio ad discernendum, ut sciatur iustum ab inusto, licet ab illicito separare, ut ff. de iustitia & iure. l. i. Secundo debet habere rectam intentionem, ut est tex. in c. omnis. xiv. d. Tertio debet habere stabilitatem. Ita omnia probantur ex definitione iustitiae, dum dicitur, quod est constans & perpetua voluntas ius suum vnicuique tribuens, ut in princ. i. instituti. & in l. i. i. i. ff. de justi. & iure. Ex his tribus sunt tria argumenta contra tenentes oppositum. Et hec expedit populo, & regno, & toti orbi regi per Imperatorem, pro ut bonus est habens dictas conditiones. Ita Bar. alegando Aegid. Ro. in d. tra. de regimine ciuitatis. Et non sine causa arbitrium, seu arbitralis potestas Imperatoris procedit a Deo, & est universalis dominus. ita Bald. referendo alios docto. antiquos in l. cunctos populos. C. de summa trinit. & fide catho. & allegat authen. de non alienan. s. si minus igitur. colla. i. i. & vide text. in authen. de fide infra. s. quia vero. & C. de vete. iure. enucle. l. i. i. s. si quis, & in authent. de consulibus in si. in l. in nomine domini. de officio præfect. & in authent. quomodo oportet Episco. ut probatur, quod Imperium immediate est a Deo. † Et quod

Imp
ue;
dic
Dec
dis
erg
en
tim
cu
nim
secu
app
dixi
geli
ris, r
viol
pria
scan
fend
Sed
gau
ret,
hoc
Ron
aut
phen
faru
taru
num
cum
que
alua
puti
licu
& ib
noru
& vi
epin

Imperium sit à Deo, tripliciter probatur. Primo permis-
ue; Secundo approbatue; Tertio formaliter, & effectiue-
dico primo, quod permisive; nam hoc est permisum à
Deo propter bonum vniuersale, quia entia nolunt male
disponi, nec bonum est pluralitas principatum. Vnus
ergo princeps. vt ait Arist. xij. metaph. ad finem. Hoc
enim permisum est à Deo sub ratione finis, vt mundus op-
timis legibus regatur. nam secundum physicam regulam;
cuius finis bonus est, ipsum quoque bonum est, omnia e-
nī rectificat finis. iustum est enim à fine dominari omnia
secundum philo. Secundo dixi, quod Imperium est à Deo
approbatue; Christus enim approbavit Imperium, dum
dixit. imago Cæsaris reddatur Cæsari, vt habetur in euan-
gelio. Nisi enim approbat, illa imago non esset Cæsa-
ris, nec deberet restitui iniusto, & violento creditori; quia
violentus possessor non fuisset defensus à Deo in impro-
pria possessione; licet aliqui dicant, quod ad euitandum
scandalum fecit: quod non approbo; quia deterius erat de-
fendere violentum possesse in violenta possessione.
Sed Christus, vt permisit finem Regum Israelis, ita surro-
gauit Romanos in potestate Imperij: quia manifeste appa-
ret, Romanos monarchiam Christianam occupasse, &
hoc non sine domini voluntate; quia vt ait Aposto. ad
Romanos. cap. xij. Non est enim potestas nisi à Deo; quæ
autem sunt à Deo ordinata sunt. Et etiam Daniel pro-
phetauit in visionibus suis monarchiam Assyriorum, Per-
sarum, Græcorum, & Romanorum, quod non prophe-
tatum fuit sine voluntate Dei. Tertio dico, quod Roma-
num Imperium à Deo est formaliter, & effectiue; nam
cum tota collectio Christianorum hoc teneat, licet
quædam regna de facto non obediant, non est putandum
aliud, nisi quod etiam ipse Deus hoc disponat, qui est ca-
put illius collectionis. Et post Deum Imperator Aposto-
licus hoc approbat, vt in cap. venerabilem. de electione.
& ibi docto. Ex quibus appetet, quod Imperator Roma-
num est dominus seu protector vniuersalis Christianorū.
& vide Abba. in c. nouit. de iudi. qui dicit communem esse
opinionem, quod Imperium à Deo sit; & à Papa immeidate,

qui

qui est Vicarius filij Dei. vide Cardin. in c. ecclesia, de mire. & in clemen. fin. de censibus. & in clemen. j. f. car-
rum. dicit, quod Imperator recipitur in filium Pape. Et
Imperator etiam dicitur Vicarius Christi in temporalibus.
Bald. in l. j. C. de iure aur. annulo. & Imperator vni-
cus debet esse in orbe, qui praesit cunctis regibus. text. in
l. deprecatio. ad l. Rhodiam, de iactu. & in l. bene à Zenone.
C. de quadrienn. præscript. & in l. leges. C. de legi. & Cardi-
na. in clemen. j. f. fina. de iure iurando. vide Abb. allega-
tem multa iura in c. nouit. de iudi. & in c. venerabilem. de
electio. Sed Bartholomæus Cassaneus in catalogo glori-
mundi, in v. parte. & in xxvij. consideratione dicit, quod
Itali tenent, quod Imperator est dominus totius mundi.
& recitat opiniones Legistarum, & Canonistarum; & re-
fert aliquos Docto. tenentes contrarium, & nihil dicunt
ad propositum. Et ipse recitat in loco iam allegato tam
scholam Cæsaream, & Pontificiam tenentem opinionem,
quod Imperator sit dominus totius mundi: & nihil re-
pondendo asserit contrarium concludendo, quod regna.
& imperia originem habuerunt à violentia. Et ego vix
prædicta allego contra dictum Bartholomæum Cassane-
um opinionem Hieronymi canonizatam in c. in apibus.
vij. q. j. vbi ecclesia, quæ errare non potest, approbando o-
pinionem totius scholæ, canonizauit (vt dixi) verba Hiero-
nymi in d. c. & sunt hæc. In apibus princeps vñus est, &
grues ynam sequuntur, Imperator vñus. quæ verba suffi-
ciunt ultra prædicta ad confundendam opinionem d'cti
Bartholomæi Cassia. optimus tex. ad hoc. in c. futuram ec-
clesiam. xij. q. j. vbi Melchiades Papa sic inquit; Futuram
ecclesiam Apostoli in gentibus præuidebant. idcirco præ-
dia in Iudæa minimè adepti, sed precia tantummodo ad
fouendos egentes. At vero cùm inter turbines, & aduer-
tum sacerdotem reserret ecclesia, ad hoc vsque peruenit, vt non
solum gentes, sed etiam Romani principes, qui totius or-
bis monarchiam tenebant, ad fidem Christi, & baptismi fa-
cramenta concurrerent: E quibus vir religiosissimus Con-
stantinus primus fidem veritatis patenter adeptus, dedit
licentiam per vniuersum orbem suo de gentibus Imperio
non

non solum fieri Christianos, sed etiam fabricandi ecclesias; & prædia constituit tribuenda. Denique idem præfatus princeps donaria immensa contulit, fabricam templi primæ sedis beati Petri instituit, adeo ut sedem imperialem relinqueret, & beato Petro, successoribusque suis profuturam concederet. hæc ille sanctus Melchiades Papa. Et intellige, quod Imperator sit dominus totius mundi ratione protectionis, & iurisdictionis secundum gloriam. & Docto. in princ. fforum. Domini vero rerum sunt singulorum. Sed ipse est princeps totius orbis, & ipsius est leges condere, ac tollere, ac corrigere. l. j. & iij. C. de veteri in encl. vnde etiam dicitur pater legum, cui sunt leges subiectæ, ut in auct. de incœlis nuptijs. §. dubitatum. coll. iij. Et appellatur pater, & anima legum, ut nota. in auct. de fide instru. colla. vij. Et dicitur lex animata in terris, ut in auct. de consuli. §. fina. colla. iiiij. Item Imperator post Deum eiusque vicarium, s. dominum Papam, dicitur com munis hominum pater, ut in auct. neq; virum, §. quod ex dote. in fine. colla. viij. & in auct. de fide instrum. §. j. dicitur, quod in imperium Deus de cœlo constituit, & Bart. in l. non ambigitur. f. de legi. & in l. fin. C. de legi. dicit, quod Imperator solus potest leges condere, & appellatur Pontifex. Cardinalis in dicta Clemen. j. §. cæterum. Item ipse Imperator ex causa potest transferre rerum dominia, ut notatur in l. item verberatum. f. de rei vendica. & in c. j. de homicidio. lib. vij. & potest tollere actionem, & exceptionem. ita Alex. post gloss. in l. iij. §. si is pro quo. f. quod quisque iuris, & in rub. f. si cert. peta. Et potest tollere ea, quæ sunt de iure ciuili, secundum Alex. vbi supra: & cum clausula, non obstante; vel cum clausula, ex certa scientia. Et potest tollere dominium ex sententia quæ situm: quod est de iure ciuili. Alexan. in j. constitutio. fforum. §. omnem. & est de Imperator potest tollere ius ciuile. Inno. in cap. quæ in eccliarum, de constit. & Pau. de Cast. in consi. cv. Et potest confirmare contractum nullum ex defectu iuris positiui, quando de præiudicio alicuius non agitur, Paulus in dicto consilio. Et potest delegare causam, quod sententiam

sic

sc proferat. Bal. in c. j. si de inuestitu. lis oriatur inter dominum, & vassallū, sicut Papa potest. notatur in c. Reginus. de testamen. Sed sine causa Imperator non potest ferre bona priuatorum, nisi ex causa publicæ utilitatis, vi in allegata. l. item verberatum. g. j. ff. de rei vendicatio. & ibi Bar. & l. Lucius. ff. de euictioni. & Cardina. in clementi. ij. ver. cæterum. de re iudica, & plenius per Alexan. in constit. fforum. & in consi. xcij. in iij. parte. & in rub. ff. certum pet, & in cons. cxxxvi. in j. parte. Et ibi dicit, quando presumatur causa iusta, & Abb. in c. venerabilem. delectio. & Pau. in consi. cv. & doc. in l. fi. C. si contra ius, vel utilitatem publicam. Pau. de Cast. in Lex hoc iure. ff. de iusti. & iur. & in l. si hæreditis ieruu. de lega. j. Bal. & docto. in l. rescripta. C. de preci. Imperatorio offeren. & in j. consitu. Codicis. g. quibus. Ioan. And. in c. j. de summa trini. & fidei catho. in vlt. nouella. Inno. in c. quæ in ecclesiarum de consu. hoc intellige si sit consuetudo, quod auferat ob necessitatem; quo casu debet soluere preciū; intellige in necessitate priuata, & ita loquitur tex. in l. venditor. g. si confit. ff. commu. prædiorum, & vide ad hoc etiam tex. in l. filius. g. j. ff. quemadmodum serui. amitta. Sed ex causa publicæ utilitatis conseruandæ tunc Imperator non tenet soluere precium rei; quia propter publica utilitate in clericis potest imponi onus collectarum, quando publica utilitas non potest conseruari sine subsidio clericorum, & sic generales immunitates, & priuilegia non extenduntur ad casum, in quo necessitas soluendi imminent gratia publicæ utilitatis conseruandæ, quia tunc domus regia, nec sacrosancta ecclesia liberatur. allego ad hoc bonum texum in l. j. C. vt nemini ab empi. speci. lib. x. & etiam allego optimum tex. in l. nullus. ij. in ordine. de cur. public. lib. xij. vbi Bart. dicit. Nota istam legē contra clericos, vt propter istam societatem, quæ venit in comitatu deprendendo, currendo, & occidendo, vt possint clerici grauari ad datus, & collectas, vt contra dictas gentes reparetur. Et fauore publicæ utilitatis multa conceduntur. Bar. in l. si alijs. g. autem. ff. quod vi. aut clam. & in l. ij. ff. adl. Rhodiam de iactu. Et sic iste punctus remanet expeditus.

† Et ad propositum Papa vbiq; habet plenam, liberam, que dispositionem beneficiorum. Card. in clemen. j. ne lite penden. Et in tantum pertinet, quod potest quem priuare suo beneficio sine causa. notatur in c. per principalem, ix. q. iij. & in c. j. x. distin. & in c. omnis. xij. q. j. quia vocatus est in plenitudinem potestatis. vide Abbatem in c. tr. statu. de cōstitutionibus. Imolam in c. ad supplicationem. de renuncia. Dominic. in ca. in istis. iiiij. distin. & in c. j. x. distin. & dicit Dominicus in c. si gratiose. de rescrip. lib. vj. in penul. columna. quod Papa in titulis beneficialibus habet voluntatem pro ratione.

Et † vt ad materiam nostram redeamus, Imperator potest tollere ius alteri quæsum. Paul. de Cast. in consi. cv. & consi. ccxxx. & Specular. in tit. de lega. §. iij. ver. sed nūc quid legatus. intellige cum causa. Paul. de Cast. in consi. clvj. Inno. in c. nouit. de iudi. & vide ibi Abb. in c. suggestum. de decimis. & Pau. in consi. ccxvj. Item Imperator potest concedere minori administrationem suorum bonorum, non alius inferior. Bar. in l. iij. de mino. Item Imperator debet iudicare secundum conscientiam suam. Bar. in l. vniuersit. C. vt quæ desunt aduo. Sed licet habeat dominium generale, non habet particulare. Bar. in extravaganti, ad re primendum. ver. tot. us. orbis. Alex. in consi. lxxvj. in ij. par. Abba. in c. venerabilem. Et Imperator solus potest mandare, sic facias. Sed inferiores mandant, iusticiam facias. Inno. in c. significantibus, de officio delegati. & Bal. in c. j. si inter domi. & vassalum lis oratur. Et an Imperator possit tollere ius succedendi, dic, quod non. vide Paul. in consi. cclxxxiiiij. incipienti. in facto præsenti non intendo adulari. Sed quando Imperator incipit cognoscere de causa, omnibus alijs iudicibus censetur impositum esse silentium. Inno. in c. cum M. Ferra. de consti. Bal. in c. adhæc. de paceiura. firman. Et curia Imperatoris dicitur communis patria, in qua potest quilibet conuenire. glo. & doct. in c. fa. de fato compet. Sed Imperator non potest permittere, rebus, vt in c. non licet. x. dist. Et licet si solutus legibus, ut in l. princeps. ff. de legi. de equitate debet vincere legib. ut in l. digna vox. C. de legi. & in l. ex imperfecto. C. de testam.

testam. vbi dicitur; Nihil tamen tam proprium Imperij est, quam legibus viuere. Et licet sit solitus legibus, non tam est solitus moribus, & ratione Bald. in l.ij. C. de seruitu. & in l. princeps. iam allegata.

3. † Et ubi est Imperator, præsumitur esse multitudo nobilium, ut in l. omnium, & ibi Bar. C. de testa. Sed debet recordari de his, quæ gesit, vel concessit, ut in l.ij. & ibi Bal. C. de euistio. Item Imperator & Papa possunt priuilegiare contra iura; inferiores non: & etiam legitimare. Bal. in l.ij. C. de iure aureorum annulo. Intellige quo ad temporalia per. cap. per venerabilem. qui filij sint legi. Bar. in auct. qui. mo. na. fi. legi. & penult. Et potest reuocare priuilegium suum sine causa, licet alteri sitius quæsitum. Bal. in l. qui se patris. C. vnde liberi. vide Alex. consi. ej. j. parte. nisi pro eo habuerit pecuniam. Bar. contrarium not. in l. titius. ff. de obsequijs à libertate. Cardi. in clem. j. de testibus. perl. ij. C. de officio præ. preto. Et excel situdo Imperatoris est in temporalibus; Papæ vero in temporalibus, & in spiritualibus. Cardi. post gl. in clem. j. de iure iurant.

Non tenetur Imperator scire singulares confluendines; sed nec præsumitur eas scire. not. in c. j. de consi. in vi. Bal. in auct. nauigia. C. de furtis. Et Bar. in l. præscriptio nem. C. si contra ius, vel utili. publi. Et Imperator potest præscribere contra quemcunque. Bal. in l.ij. C. de seru. & aqua. Et simplici verbo ei creditur, ut in ca. nobilissimus xcviij. distinct. & Pau. de' Cast. in consi. xxxij. Et creditur in facto proprio, & fine die, & consule. Bal. in l. ex his. vlti colum. C. de testa. militum. & Pau. in d. consi. vide etiam Cardin. in clem. ij. de reiudi. Et potest etiam testari, & testam. facere possunt. † Et non potest diuelfire vassallum de feudo sine culpa. glo. & ibi Bal. in ca. j. & notandum. qui feud. dare pol. & in c. j. de iure nat. q̄ ego crederem esse verū, nisi feud. esset precariū. Et potest punire subditum de delicto vbi cunque commisso, quia est dominus mundi. Bal. in l. fina. C. de eunuchis. Et potest confiscare bona subditum etiam pro delicto commissio extra territorium. Bal. in l. fin. C. de commerti. merca. Et non potest inuadentias

strum alterius, confirmare inuasionem in præiudicium domini castri. Bal. in cap. j. de naturali seu, & in l. authoratem. C. vnde vi. Sed bene potest absoluere subditos Regis à fidelitate. vide glo. & Cardin. in cle. ij. de re iudic. Sed licet possit suppler defectum iuris politiui, non potest auferre defensionem, & alia iura naturalia. Cardi. in clem. ij. s. ceterum. de re iudic. & in clem. eadem dicit Cardin. quod supplet omnem defectum solemnitatis omissoe, si alias rite, & recte procedit. Et idem dicit in Papa in suo fo-
to per. cap. j. de transactioni. & per. c. hoc quippe. iij. q. viij. Imperator etiam restitu. t ad famam, etiam in terris eccl-
esiæ. Bal. in margari. verbo. collegium. ver. j. per totum. Ale-
xan. in l. infamem. de public. iudi. † Et potest in qualibet ¹⁰
ecclesia Alemaniae facere recipi vnum canonicum. Specul.
in tit. de præben. ver. item nota, quod Imperator. & ibi
Bal. in addit. o. Et Imperator potest esse iudex in causa pro-
pria, & fisci. l. proxime. & ibi Bartiss. de his, quæ in testa. de-
le. Bar. in l. & hoc ita. s. libertus. de hæred. insti. Bal. in l. cū
antiquoribus. & in l. & est receptum, deiurisdi. om. iudi.
& ibi dicit Alex. idem esse in Rege Francorum. Sed omnes
Reges tenentur ad tributum Imperatori, etiam pro capite
suo, nisi probent se esse exemptos. glo. in cap. Adrianus.
lxij. dist.

Et vltimo nota, quod Reges Hispaniæ non subsunt im-
perio, quia regnum ab hostiis fauibus eruerunt. gl. in c.
Adrianus. ij. in ordine. lxij. dist. Bal. in l. ex hoc iure. ff. de
iusti. & iure. vbi dicit, In Hispania si in totum deficeret
progenies regia; regnolæ possent eligere Regem, de iu-
re gentium, & vide Oldra. in consi. lxix. Tamen Abbas in
cap. nonit. de iudici. dicit, quod Rex Franciæ etiam non re-
cognoscit Imperatorem; sed de facto, & omnes tenent. Et
in c. per venerabile, qui filij sunt legitimi. & Specul. in tit. de
appell. j. videndū, tenet etiā, & Nicol. de Neap. disputauit
tale in tit. de patria potestate. insti. vbi videbis, & vide Bar.
in l. infamē. ff. de pub. iudi. licet Imperator sit superior, &
dominus omnium prouinciarū, vt in cap. Adrianus. lxij.
dist. & omnium nationum. item omnium Regum, vt in c.
in apibus. vij. quæst. j. & cap. futuram. xij. quæst. j. Paris de

Bbb

Puteo

Puteo in tractatu de syndica, scribendo de excessibus Imperatoris dici; Imperator excedit xj. modis; ad quem remitto. Et quis in electione Romani Pontificis excedebant, fuit sublata potestas eligendi, ut in cap. quia sanc-

DE IMPERIO, ET DE TRANSLA-

tione Imperij ad Germanos.

Cap. LV. I.

S V M M A R I V M.

- 1 Per quem, ex qua de causa, Imperium ad germanos traditum fuerit.
- 2 In acta Imperatoris que ex quo requirantur.
- 3 Tria recipi ab ecclesia Imperator. Item ex quo tripliciter corona-
ronetur, & à quibus personis sibi corona imponatur.
- 4 Quo tempore translatum fuerit Imperium a Greco in Ger-
manos, in persona Caroli.
- 5 Papa in specialem filium Imperatorem recipit.
- 6 Romanorum Rex, antequam in Imperatorum coronatum
vtrum administrare possit.
- 7 Quanta fuerit Caroli. V. Imp. clementia, ignoscendo illi, qui
tra ipsum rebellionem commiserant.
- 8 Qui fuerit primus, & secundus Imperator.
- 9 A Christi Imperium approbatum fuit.
- 10 Imperator Constantinopolitanus eniuersalis erat Impera-
tor Romanorum quam aliorum prouinciarum.
- 11 Reges à quo debene coronari. Potest etiam Imperator eligi de
ni nations. Item liber alii, gratus, & non auarus; se de-
& per Papam in aliquibus corrigi potest.
- 12 Vacante Imperio, eius manu compesas iurisdictio in Imperio
libera.

IMPI

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN